

REVISTA ENCICLO- PEDICĂ

REVISTĂ PERIODICĂ LUNARĂ

Răspunzător: Ioan Corbu, Cluj, Str. Gen. Grigorescu 16.

Se împarte gratuit, în librării 3 Lei exemplarul

(NB. Ni-s'au cerut Nr 7, 9, deși am încunoșcințat în Nrii 8, 10, că aceia n'au fost incuviințați de censură să apară, și tot așa N-rul din urmă 11 cu articolul: „Cum e violată legea conversiunii în dauna deponenților“).

Cum s'au prădat și se pradă averile grănițerești năsăudene.

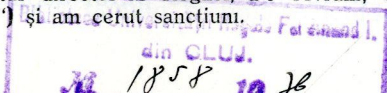
— Cătră On. Guvern și cătră toți grănițeri năsăudeni. —

Pentru însănătoșirea și îndreptarea stărilor financiare derăpinate, fiă la stat, fiă la societăți, sau la singuratici, lucrul de căpetenie sunt economiile (pe lângă sancțiuni față de păcătoși). Se bucină vorbe late, discursuri de paradă, promisiuni, „ofensive“, dar înfăptuiri, măcar economii nicăirea, ba se continuă prădăcuniile în loc să se curme, căci prețutindeni se face numai politică, iar politicieni nu-și bat mult capul cu ȋiua de mâne, de care nu sunt siguri că va fi a lor, ci numai de ȋiua de aȋ, care e a lor, și de care voiesc să profite până pot, bine înțeles numai în interesul propriu — cu interesele publice cine-și bate capul?

După desliințarea Regnei (regia pădurilor năsăudene) am întrebat de Direcțiunea silvică din Bistriță în un articol (Nr. 2 din 1933), dacă se fac acum economiile bucinat și cum, ce salarii se plătesc funcționarilor preluați dela Regna, cât costă administrația Bănci grănițerești, dacă nu cumva s'au plătit tantiemele necuvenite de pe 1929 și cele de 3 milioane ale funcționarilor... căci funcționari superiori încasau pe lângă tantieme salarii de 20.000 Lei lunar (directorul-inginer 63.000 Lei) chiar în anul de crisă (1930), căci așa se administră averile publice. N'am primit nici un răspuns, se vede că numai economii nu s'au făcut și că tantiemele necuvenite s'au plătit, căci comunelor proprietare li-se cuvin numai pierderile și datoriile *).

În Nr. 2—1932 am arătat, că Banca grănițerilor înființată în a. 1928 n'avea nici un rost și n'aduce nici un folos pentru grănițeri decât numai pentru cei cari o administrau (ca tôte

* Am mai întrebat cum stă afacerea cu lăȋile de portocale și dreptul de plutărit cumpărat de fostul director al Regnei, d-l Avram, dela Schieber (v. „Adevărul ref. la Regna“) și am cerut sancțiuni.

averile publice). A înghițit și înghite însă și ați milioane din averile grănițerești așe de secătuite, fără nici un folos. Capitalul rulant ieftin nu se putea câștiga prin această bancă într'un timp, când și „Albina” da 14% după depuneri, iar administrarea băncii avea să înghită și ea la un milion Lei la an. Capitalul disponibil de imobilizat în bancă încă nu avea Regna, când avea datorii și cu 20%. Singurul rost al băncii era să mai pótă decui încă odată cee-a ce a scăpat de decuiela Regnei și să mai decuiască și prețullemnului în pădure, de care Regna altcum nu se putea atinge. Așe am văduț beneficiari Regnei înscăunându-se și la Banca grănițerilor în consiliul de administrare în așteptarea tantiemelor, până ce au protestat cei-alaltți grănițeri, cari credeau că ar avè și ei acele-ași drepturi de grănițer, și atunci s'a statorit, că beneficiari dela Regna să nu pótă fi părtași și la beneficiile Băncii.

La una din adunările grănițerilor din Cluj un cunoscător al afacerilor grănițerești ne spunea că Banca grănițerilor s'a înființat fără nici un ban! Adecă cum s'o fi putut întâmpla așe ceva, șcim dóră că Banca grănițerilor are un capital social de 25 milioane lei. Nu putea să se întâmple decât cam așe: Regna a subscris (cam) 13 milioane în acțiuni, și cum banii nu avea de unde să verse, în acel-ași timp a luat ace-ași sumă ca împrumut. Tot cam așe stă lucrul chiar și în cazul că Regna ar fi vèrsat de fapt cele 13 milioane la Bancă, dar le-a luat în împrumut peste câtva timp (vr'o 10 milioane a subscris Direcțiunea silvică din prețul lemnului în pădure, care era al comunelor și vr'o 2 milioane au subscris singuratici).

De formă s'ar părè că totul e în ordine și curat, Regna, ați grănița are la Bancă creanțe de 13 milioane și o datorie tot atât-a, deci nici are venit nici pierdere. În realitate însă lucrul nu e așe de curat, căci pe când după datorie se plătesc procente mari (vr'o 15%), pe atunci venitul (dividendul) e numai cee-a ce rămâne după acoperirea speselor de administrare și impozitelor (un milion anual), tantieme... Așe vedem din un raport al Regnei pe 1930, că pe când dividendul e numai de 946000 lei, Regna avea să plătescă la bancă 4.893.000 lei, deci aprópe 4 milioane pierdere *curată*, (pentru plata lor și a tantiemelor se căuta un împrumut!).

În bilanțul Băncii pe a. 1930 sunt luate la active 10 milioane lei la acționari, adecă atât-a nu era vèrsat din capitalul acționar. Mai deunădu un fost prim-contabil dela Regna îmi spunea că Banca grănițerilor stă mai bine decât banca „Aurora”, fiindcă are capital acționar 25.000.000 lei (pe hârtie). Nu precepem cum și de unde s'au putut acoperi cele 10 milioane

capital acționar după a. 1930, când Regna era în doga morții, sau pôte operația acoperiri capitalului acționar cu contragerea unui împrumut formal dela aceeași bancă s'a făcut după a. 1930!! Banca însă „stă bine” înfiptă după capul graniței, din a cărei venite destul de scăpătate se susține.

Nu șcim nemică cum se aplică la Banca grănițerilor conversiunea. Am făcut întrebare (cu răspuns plătit) atât la C. A. P. S. cât și la Bancă, câtă a fost datoria Regnei la Bancă înainte și după conversiune și cât a plătit C. A. P. S. în această datorie și câte procente plătește banca din depuneri? Nici un răspuns, deși au cifrele gata, și nu e vorba de secrete profesionale. ci de lucruri publice, cari interesază pe toți grănițeri. Am întreat și de uni cunoscuți, dar nu știu nemică. Acesta dă loc la prepusuri, că nu e lucru curat cu aplicarea conversiunei la Bancă. Un cunoscut mi-a spus, că datoria Regnei la Bancă e luată în conversiune, dar un alt cunoscut, care încă șcie câte ce-va de pe la Bancă, îmi spune, că datoria, care a acoperit capitalul semnat în acțiuni, nu pôte să fi intrat în conversiune, căci atunci s'ar fi redus și capitalul acționar. Te poți aștepta la așe ce-va. Pentru creanțele graniței la Bancă e tot una, dacă se reduc sau nu, ele n'aduc graniței nici un venit. Dar nu e tot una la datorii. În cazul, că datoria Regnei la Bancă nu intră în conversiune, granița va plăti datoria — formală — întregă (nu numai 50%), ba și procentele (interese) legale și nu numai 3%. Granița despoiată să mai arunce deci de milioane în profitul beneficiarilor bănci, pentru a le îndestra banca cu capital acționar, care numai cu numele va fi al graniței! De înființat bănci ne arde acum?;

Nu crede d-l Ministru de Interne că ar trebui să se intereseze de ce se petrece la Banca grănițerilor în legătură cu conversiunea, căci e vorba de administrarea venitelor comunelor. Nu crede, că ar trebui să se pună odată capăt acestei administrări?

Fiă că creanțele și datoriile Regnei au fost reale, de fapt, fiă numai de formă, după desființarea Regnei și mai apoi și a Direcțiunei silvice, creatura Regnei: Banca gr. nu mai avea nici un rost (ba nu l-a avut nici înainte). Trecând atât acțiunile (apropo întreg capitalul acționar) cât și datoriile Regnei la aceeași graniță, creditore și debitoare în aceeași persoană, banca trebuia lichidată și să nu se mai arunce milioane în vînt pentru o datorie imaginară în profitul câtor-va (nu a graniței). Pentru cele 7 milioane depuneri și tot atât-a împrumuturi la singuratici nu era iertat să se prăde milioane cu administrația bănci — singur salarul anual al directorului face un pătrar de milion (20.000 lei la lună — așe ni-s'a spus la o adunare a grănițerilor din Cluj). Noi nu acuzăm pe cei cari și-au aflat un căpătâiu la Banca gr., dar când sute de bănci, cari aveau un rost, lichidază din cauza conversiunei, trebuia să lichideze și o bancă

ce n'are nici un rost și nici capital, și mai ales când venitele graniței sunt așe de subțiate de pe urma administrației păcătoasă a Regnei, când sunt atâte-a lipse și studenți nu mai capătă un leu de atâți-a ani (uni au întrerupt studiile), nu se mai pot arunca milioane pentru computul datoriei și intereselor, cu cari granița e datore și ie însăși!!

Tôte delegațiunile grănițerilor din Cluj ne-au asigurat, că au aflat atâta bunăvoință la guvern pentru causele grănițerești. Noi n'am văduț acéstă bunăvoință tradusă în fapte, cum ar fi: să facă graniței cu puțință să scape de Banca gr., adecă să facă economii. Bunăvoința tuturor guvernelor e îndreptată în primul loc spre ómeni partidului, și când economiile în interesul public ating beneficiile ómenilor partidului, atunci s'a gătat cu bunăvoința față de cauza publică. Dar să vedem, da dacă guvernul ne va desminți prepusul. (Am mai cere și restituirea celor vr'o 200.000 lei încasați de d-l comisar gov. pentru nu șcim ce servicii făcute graniței, le-ar prinde bine amăriților de studenți.

Am văduț însă cum bunăvoința guvernului era gata să ne dee pădurile grănițerești pe mâna ómenilor partidului (o nouă Regnă), dacă nu s'ar fi aliat rivali de o fire și de o firice („cuiu cu cuiu se scóte afară"). Relativ la exploatarea pădurilor prin C. A. P. S. nu ne-am putut convinge că acee-a ar fi așe de sëlbatică, pe cum se spune (mă tem că și aici e politică). C. A. P. S-ul stă sub controlul guvernului, iar dacă asta nu asigură o exploatare după planul și condițiunile stabilite, o vor garanța mai bine societățile străine? (Românești nu sunt decât firme fără capital). Noi am făcut propunerea, că deocamdată să ne asigurăm dreptul de a putè scóte pădurile din administrarea C. A. P. S-ului, când va fi timpul. Dar de present nevédënd o modalitate mai bună de exploatare, să ne înțelegem cu C. A. P. S-ul prin mijlocirea guvernului asupra condițiunilor și prețului lemnului, care ar fi și mai sigur decât din licitație publică. S'ar mai putè asigura să se dee acolo filor graniței pâne (nu tantieme, cari se storc din bilanțuri și când nu sunt venite) și póte și ce-va procente din venitul curat. O administrare unitară ca la C. A. P. S. sub controlul guvernului și a comisiunei de opt (alésă de grănițeri, nu comandată de politiciani) e și mai eftină, și presintă mai bună garanță în lumea de ađi, decât viesparul, ce mișună, adurmecă și-și dispută prada.

(Veđi și broșura : Grăniceri clujeni și chestiunea administrării averilor grănicerești năsăudene, președ. N. Drăganu).